

Музичка академија
Универзитет у Источном Сарајеву

1. Међународна научно-стручна конференција

M-INISTAR

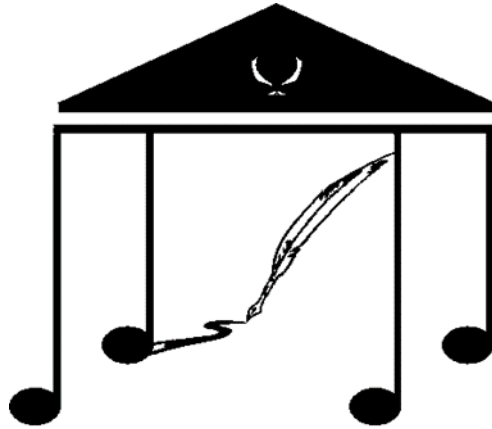
(МУЗИКА - Извођаштво, Наука, Интердисциплинарност,
Стваралаштво, Теорија, Аналитика, Развој)

КЊИГА САЖЕТАКА
УПУТСТВА ЗА УЧЕСНИКЕ

21-22. новембар 2014.
Источно Сарајево

M-INISTAR

1. МЕЂУНАРОДНА НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

КЊИГА САЖЕТАКА

УПУТСТВА ЗА УЧЕСНИКЕ

Источно Сарајево, 2014.

Издавач:

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву

За издавача:

проф. др Зоран Ракић

Приредио:

др Дарко Ковачевић

Техничко уређење:

др Дарко Ковачевић

Биљана Миовчић

Штампа:

Копикомерц, с. п.

Источно Сарајево

Тираж:

250

www.m-inistar.org

www.muzickaakademija.net

© Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву

Сва права задржана.

Међународна научно-стручна конференција M-INISTAR

Научно-стручна конференција M-INISTAR (Музика — извођаштво, наука, интердисциплинарност, стваралаштво, теорија, аналитика, развој) усмјерена је ка наставницима, сарадницима и професорима који су ангажовани у настави стручних музичких предмета у основном и средњем музичком образовању и на музичким академијама и сродним институцијама високог образовања, те према студентима мастер и докторских студија из области музике. Током два дана одржавања, рад конференције одвијаће се кроз пленарна излагања и презентације радова учесника, а планирано је и одржавање концерта наставника са Музичке академије у Источном Сарајеву. Циљ конференције је да се на једном мјесту окупе стручњаци са различитих институција музичког образовања, како из реда академског особља, тако и из реда наставника и професора из основних и средњих школа, те да се резултати њиховог истраживања и рада, претходно изложени на конференцији, објаве у виду зборника радова. Као таква, конференција ће представљати изврсну основу за учеснике — истраживаче да размјене искуства, успоставе контакте и пронађу бројне начине за сарадњу, како на нивоу појединаца, тако и на нивоу читавих институција.

ПРОГРАМСКИ ОДБОР

др Зоран Ракић предсједник

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

др Михаил Имхањицки

Руска национална музичка академија Гњесиних, Русија

др Даница Петровић

Музиколошки институт САНУ

др Ирина Игњатова

Белгородски државни институт за умјетност и културу, Русија

др Биљана Мандић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

др Ина Сташевска

Институт за културу и умјетност Националног Универзитета из Луганска,
Украјина

др Ранко Билинац

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

др Татјана Науменко

Руска национална музичка академија Гњесиних, Русија

др Ивана Чојбашић

Универзитет у Спокену, Вашингтон, САД

др Дарко Ковачевић

Електротехнички факултет Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Валентина Дутина

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Михаил Шарабарин

Белгородски државни институт за умјетност и културу, Русија

мр Сандра Ивановић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Раде Радовић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Предраг Ђоковић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

др Мајкл Метјуз

Универзитет у Манитоби, Канада

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

др Дарко Ковачевић, предсједник

Електротехнички факултет Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ
Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

др Зоран Ракић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

др Биљана Мандић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

др Ранко Билинац

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

др Данијел Мијић

Електротехнички факултет Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Валентина Дутина

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Сандра Ивановић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Сњежана Ђукић-Чамур

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Биљана Штака

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Душан Ерак

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Раде Радовић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Дражан Косорић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Ивана Церовић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

мр Предраг Ђоковић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

Данијела Ракић, мр

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

Марко Стојановић, мр

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

Пеђа Харт, мр

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

Радмила Ковачевић

Електротехнички факултет Универзитета у Источном Сарајеву, БиХ

ПРОГРАМ КОНФЕРЕНЦИЈЕ М-ИНИСТАР 2014

ПЕТАК, 21. НОВЕМБАР 2014.

- 8:00 – 9:00 Регистрација учесника (хол Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву)
- 9:00 – 9:30 Отварање конференције (Велики амфитеатар)
- 9:30 – 10:30 Коктел добродошлице
- 10:30 – 11:15 **Пленарно предавање**
Академик проф. др **Михаил Имхањицки**, Русија — **Новое в понимании сущности артикуляции и штрихов в искусстве игры на баяне и аккордеоне**
- 11:15 – 11:30 Пауза
- 11:30 – 14:00 Рад по сесијама

Сесија А | Амфитеатар 3

предсједавајући: Сњежана Ђукић-Чамур

- A1 - 11:30 – 11:50 Милица Стојадиновић
Пучинијеве хероине као главно обележје његовог стваралаштва
- A2 - 11:50 – 12:10 Гордана Манојловић-Ковачевић
Арије Јулије из опера „Капулети и Монтеки“ Винћенца Белинија и „Ромео и Јулија“ Шарла Гуноа
- A3 - 12:10 – 12:30 Дубравка Стошић
Критичко мишљење о утицају књижевности на инструменталне композиције програмског карактера у романтизму
- A4 - 12:30 – 12:50 Валентина Дутина
Аналитичко сагледавање музичког дјела кроз призму и интеракцију различитих музичких динамика
- A5 - 12:50 – 13:10 Мирадет Зулић
Тузланска пјевачка друштва у првим деценијама 20. И 21. вијека
- A6 - 13:10 – 13:30 Сњежана Ђукић-Чамур
Интеракција инструменталне "пратње", мелодије и текста у соло пјесми
- 13:30 – 14:00 Дискусија

Сесија Б | Амфитеатар 2

предсједавајући: Биљана Мандић

Б1 - 11:30 – 11:50 Душан Ерак

Значај канона у настави солфеђа на високошколским музичким установама

Б2 - 11:50 – 12:10 Биљана Павловић, Драгана Цицковић Сарајлић
Услови организације наставе музичке културе у млађим разредима основне школе

Б3 - 12:10 – 12:30 Соња Маринковић

Методске поставке нових уџбеника за музичку културу у гимназијама (Соња Маринковић, Музичка култура, Београд, Завод за уџбенике, 2014)

Б4 - 12:30 – 12:50 Драгана Стевановић

Примена српске музичке и орске традиције Динарских Срба у настави музичке културе

Б5 - 12:50 – 13:10 Биљана Мандић

Настава музичке културе у Републици Српској - Између теорије и праксе

13:10 – 13:30 *Дискусија*

14:00 – 16:00 Пауза за ручак

16:00 – 17:00 **Пленарно предавање**

доц. мр **Зоран Божанић** (Србија) - ***Мogućности унапређења наставе на предмету Вокални контрапункт у средњој музичкој школи***

17:00 – 19:00 Рад по сесијама

Сесија Ц | Амфитеатар 3

предсједавајући: Биљана Штака

Ц1 - 17:00 – 17:20 Александра Мијановић

Библиотека као мјесто подршке и развоја образовно-умјетничког и научно-истраживачког рада

Ц2 - 17:20 – 17:40 Славица Бркић, Лидија Владић-Мандарић

Акустика гласбе

Ц3 - 17:40 – 18:00 Дарко Ковачевић

Some Aspects of Music Analysis Terminology in English and Serbian

Ц4 - 18:00 – 18:20 Биљана Штака

Примјена информационих технологија и мултимедије у припреми и реализацији наставе Музичких облика у средњој музичкој школи

18:20 – 18:40   *Дискусија*
18:40 – 19:00   *Пауза*
19:00 – 20:00   **Концерт**
Александар Сердар, клавир (Амфитеатар 3)

Програм:

Ф. Шопен: 4 Импромтија

Бр.1 Ас-Дур Оп.29
Бр.2 Фис-Дур Оп.36
Бр.3 Гес-Дур Оп.51
Бр.4 цис-мол Оп.66

**Корнелије Станковић (1831–1865) Варијације на песму „Што се боре
мисли моје“**

Ф. Шопен: 4 Баладе

Бр.1 г-мол Оп.23
Бр.2 Ф-дур Оп.38
Бр.3 Ас-Дур Оп.47
Бр.4 ф-мол Оп.52

СУБОТА, 22. НОВЕМБАР 2014.

9:00 – 9:45   **Пленарно предавање**
проф. др Татјана Науменко, Русија — *Тенденции преподавания музыки в
общеобразовательных школах РФ*
9:45 – 10:00   Пауза
10:00 – 12:30   Рад по сесијама

Сесија Д | Амфитеатар 2

председавајући: Зоран Комадина

Д1 - 10:00 – 10:20   Бранислав Остојић
Повијест зборног пјевања у Истри до 1945. године
Д2 - 10:20 – 10:40   Софија Вучићевић
**Истраживање музичко – фолклорне традиције на подручју општине
Пале**
Д3 - 10:40 – 11:00   Пеђа Харт
**Утицај различитих музичких традиција на духовно стваралаштво
Марка Тајчевића**
Д4 - 11:00 – 11:20   Вања Даниловић
Технике компоновања у дјелима Дражана Косорића

Д5 - 11:20 – 11:40   Ивана Церовић
Приказ хармонског језика Војина Комадине у структури Опела Јасеновачког

Д6 - 11:40 – 12:00   Зоран Комадина
Транспозиција фолклора у Рефренима за клавир Војина Комадине
12:00 – 12:30   *Дискусија*

Сесија Е | Амфитеатар 3
предсједавајући: Милорад Јовановић

Е1 – 10:00 – 10:20   Михаил Шарабарин
Претворение русской народной песенности в современной музыке для ансамблей русских народных инструментов

Е2 - 10:20 – 10:40   Зоран Ракић
Утицај такмичења на формирање репертоара ученика и студента хармонике

Е3 - 10:40 – 11:00   Љубо Шкиљевић
Прелазак са клавирске на дугметарску хармонику у оквирима академског нивоа образовања

Е4 - 11:00 – 11:20   Анђелка Ковач
Савремене почетне школе клавира у музичко-педагошкој пракси Републике Српске

Е5 - 11:20 – 11:40   Александар Сердар
Анализа фразирања у интерпретацији

Е6 - 11:40 – 12:00   Стефан Цветковић
Технологија као средство испољавања модернистичких извођачких стратегија – расправа о дискографској заоставштини неких значајних фигура пијанизма двадесетог века

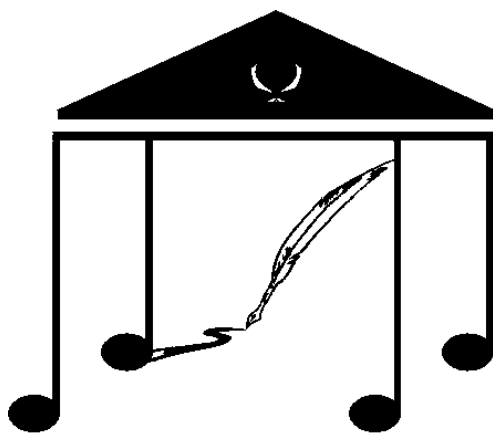
Е7 - 12:00 – 12:20   Милорад Јовановић
Beethoven – Соната оп. 110
12:20 – 12:30   *Дискусија*

12:30 – 13:00   Подјела увјерења о стручном усавршавању

13:00 – 14:00   Пауза за ручак

14:00 – 14:30   Затварање конференције

M-INISTAR

САЖЕЦИ РАДОВА

НОВОЕ В ПОНИМАНИИ СУЩНОСТИ АРТИКУЛЯЦИИ И ШТРИХОВ В ИСКУССТВЕ ИГРЫ НА БАЯНЕ И АККОРДЕОНЕ

Михаил Имханицкий

Российская академия музыки им. Гнесиных, Москва

Россия

mikhimkh@yandex.ru

Ключевые слова: *артикуляция, штрихи, интонация, баян и аккордеон*

1. Вопросы, связанные с артикуляцией и штрихами в народно-инструментальном исполнительстве, сегодня чрезвычайно актуальны. С одной стороны, очевиден факт заметного возрастания мастерства музыкантов, в частности исполнителей на баяне и аккордеоне. С другой же стороны, очень часто приходится, тем не менее, слышать невыразительную, безликую игру. В значительной степени причина тому – отсутствие выразительного интонирования, непонимание его закономерностей в целом и артикуляции в частности. Этим в значительной степени обуславливается и недостаточная рельефность штрихов.

2. Если интонация есть «жизнь» звуков и их соединений, соответствующих образно-эмоциональному содержанию музыки, то интонирование – процесс, направленный на раскрытие этого содержания. Артикуляция и штрихи являются важнейшими средствами интонации. Проявления артикуляционных закономерностей зависят от характера звукообразования и звуковедения на тех или иных инструментах. Их можно разделить на две категории. Первая – с длящейся природой тонов у любого вида гармоник. Она обуславливает певучесть уже самой своей тембровой органикой, однако при этом нередко недооценивается сфера акцентности как в моторике, так и в экспрессии декламации. Другая категория, свойственная щипковым инструментам – с острой природой атаки тона и его гаснущим ведением. Здесь проявления метрического пульса, любых видов акцентности в моторике и декламационности заложены в специфике звукообразования и звуковедения, однако труднее достигается кантилена. Очень важной становится тогда настойчивая работа исполнителя над преодолением ступенчатости при рождении звуков.

3. При возникновении тона в любой активной по характеру музыке первоочереден исполнительский удар (в частности, медиатора о струну, языка в мундштук, пальца о клавишу и т.п.). Артикуляционно-акцентный

принцип образования звуков в вокальном исполнительстве, на духовом и клавишно-пневматическом инструментарии не связан с их громкостно-динамическим выделением.

4. Поскольку артикуляция есть четкость, членораздельность произношения – и словесного, и музыкального, то ее сущность в интонировании определяется прежде всего соотношениями весомости формирования тонов – за счет их маркированности и затушеванности, остроты и округленности. Подобные соотношения особенно часто недооцениваются при выражении сферы моторики и декламации на инструментах с дующимся принципом звуковедения. Важнейшими средствами четкости произношения являются также критерии сокращения–выдерживания сопряженных тонов и их связывания–разделения. Артикуляционные характеристики свойственны прежде всего осмысленным элементам формы, начиная от мотивов и субмотивов и вплоть до предложений, периодов и крупных разделов масштабных композиций.

MOGUĆNOSTI UNAPREĐENJA NASTAVE NA PREDMETU VOKALNI KONTRAPUNKT U SREDNJOJ MUZIČKOJ ŠKOLI

Zoran Božanić

Fakultet muzičke umjetnosti Univerziteta u Beogradu

Srbija

zbozanic@gmail.com

Ključne reči: vokalni kontrapunkt, nastava, srednja muzička škola, unapređenje

Predavanje je usmereno ka problematizovanju metodskih pitanja pojedinih aspekata nastave predmeta Vokalni kontrapunkt u srednjoj muzičkoj školi, posebno onih koji za tumačenje renesansne muzike imaju posebnu važnost. Kao oslonac istraživanja poslužila je analiza aktuelne udžbeničke literature. Nakon razmatranja pitanja porekla melodijskog materijala na kojem se zasnivala profesionalna muzička praksa XV–XVI veka i načina rada sa njim, u ovom predavanju biće izložen kritički osvrt na različite sisteme izučavanja tretmana disonanci u vokalnom kontrapunktu. Poseban akcent će biti postavljen na sagledavanje tehnike kantusa firmusa (dijagonalnih i horizontalnih koordinata izlaganja izvornog materijala), uz aktuelizovanje problema izrade višeglasne imitacije. Cilj je da se na osnovu analize odrede modaliteti unapređenja nastavnog procesa.

ТЕНДЕНЦИИ ПРЕПОДАВАНИЯ МУЗЫКИ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ РФ

Татьяна Наumenко

Российская академия музыки им. Гнесиных, Москва

Россия

t.i.naumenko@gmail.com

Ключевые слова: общее образование, искусство, музыка, учебный предмет, традиции, современность, школа, образовательные стандарты

Массовое музыкальное образование в России сочетает два подхода – традиционный и современный. Традиционная часть связана преимущественно с содержательной стороной образования. Ее истоки восходят к восьмидесятым годам прошлого столетия, связанным с внедрением в школьную практику программы по музыке под научным руководством Д.Б. Кабалевского.

Концепция Кабалевского, реализующая идею формирования музыкальной культуры школьника как части его общей духовной культуры, предполагает изучение музыки с точки зрения взаимодействий с жизнью человека, в тесном сотрудничестве с другими видами искусства – в первую очередь, с литературой и живописью. Базовые понятия его программы – музыкальная интонация, музыкальный образ, музыкальная драматургия, средства музыкальной выразительности – продолжают изучаться и в современных программах по музыкальному образованию в Российской Федерации.

Современный подход реализуется преимущественно в технологии проведения школьных занятий. Об этом свидетельствует действующий Федеральный государственный общеобразовательный стандарт (ФГОС), который ориентирован на применение системно-деятельностного подхода, предполагающего известную степень свободы учителя в выборе методических и технологических приемов, обеспечивающих творческую деятельность учеников.

В преподавании музыки в XX веке можно выделить несколько этапов, каждый из которых имеет собственную цель и определяемый ею музыкальный материал. Во времена СССР музыка в общеобразовательных школах изучалась не по учебникам и имела другое название – «пение». Этим определялось содержание предмета, основной формой которого

было разучивание и последующее исполнение соответствующего песенного репертуара. Реформа Кабалевского имела огромное значение для школьного образования. Кабалевский разработал Концепцию и программу, которая была построена по тематическому принципу и включала обширный музыкальный материал. Помимо песен, в нее входили образцы классической музыки русских и западноевропейских композиторов, фольклора, в том числе разных стран. Подобный репертуар способствовал расширению кругозора учащихся и способствовал его развитию в гуманитарном, культурологическом и общеэстетическом отношениях.

В настоящее время в школах РФ наблюдается множественность подходов к изучению музыки. За последние два десятилетия был разработан ряд программ, а также учебников и учебных пособий, различаемых по ряду концептуальных идей. Помимо учебников «Музыка» существует большое количество факультативных курсов – таких, как «Народное музыкальное творчество», «История джаза», «Духовная музыка» и др.

ПУЧЕНИЈЕВЕ ХЕРОИНЕ КАО ГЛАВНО ОБЕЛЕЖЈЕ ЊЕГОВОГ СТВАРАЛАШТВА

Милица Стојадиновић

Академија уметности Нови Сад

Србија

milica.stojadinovic@gmail.com

Кључне речи: *Пучини, хероине, опера*

Са само пет наслова од дванаест опера колико је укупно написао, Пучини већ више од века доминира у репертоару свих светских оперских кућа, од најмањих до највећих, што га ставља у ранг са Моцартом, Вердијем, Вагнером. Његова популарност је тако велика не само због изванредне музике и сјајног осећаја за оркестрацију, него управо због сасвим специфичног начина на који је Пучини драматуршки третирао своје главне протагонисте. Нарочити афинитет је имао ка савршено нијансираном креирању хероина. Управо су његове хероине главно обележје његовог стваралаштва. Како је опера уметност заснована на синтези две уметности-драмске и музичке, реч је о есеју који анализира главне женске ликове анализирајући упоредо драматуршка и музичка средства која је композитор користио и које има за циљ да дође до општијих закључака о емоционалном аспекту хероина у значајном делу стваралаштва Ђакома Пучинија.

ARIJE JULIJE IZ OPERA „KAPULETI I MONTEKI“ VINČENCA BELINIJA I
„ROMEO I JULIJA“ ŠARLA GUNOA

Gordana Manojlović-Kovačević

JU Škola za osnovno muzičko obrazovanje Istočno Novo Sarajevo
Bosna i Hercegovina
goca84@gmail.com

Ključne reči: *opera, arija, Romeo i Julija, analiza*

Dramsko delo „Romeo i Julija“ predstavlja stalnu inspiraciju za kompozitore raznih muzičko-scenskih formi, počev od opera i baleta iz 19.veka, pa sve do mjuzikla iz 21.veka. U radu se analitički pristupa arijama Julije „Eccomi in lieta vosta...Oh quante volte“ i „Morte io non temo“ iz opere „Kapuleti i Monteki“, Vinčenca Belinija, kao i arijama „Je veux vivre“ i „Amour, ranime mon courage“, istoimenog lika iz opere „Romeo i Julija“, Šarla Gunoa. Pored same analize arija, lik Julije, njene reakcije i osećanja, biće detaljnije opisani. Takođe, u uvodnom delu rada biće dat kratak osvrt na „Romeo i Juliju“ kao tragediju.

КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ О УТИЦАЈУ КЊИЖЕВНОСТИ НА ИНСТРУМЕНТАЛНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ПРОГРАМСКОГ КАРАКТЕРА У РОМАНТИЗМУ

Дубравка Стошић

Факултет уметности, Ниш

Србија

duomozaik@gmail.com

Кључне речи: *инструментална, програмска, музика, књижевност, романтизам*

Инструментална програмска музика доживела је своју највећу експанзију у деветнаестом веку. Њена историја у специфичном смислу почиње стваралаштвом оних романтичара који су заговарали уску повезаност музичке и књижевне инвенције. Врло значајна улога књижевности у културној свести епохе, услов је таквог развоја. Литерарност важних делова духовног живота захвата и музику, са намером да прожимање произведе посебан кумулативни учинак. У Немачкој су значајни представници овог периода свакако били Менделсон, Шуман и Брамс. Њихово стваралаштво је занимљиво и због тога, што су сва тројица имала присан однос према књижевности, а Менделсон и Шуман написали су и низ увертира у којима је наглашена песничка снага. Шуман је, поред тога и у појединим клавирским композицијама показивао поетску снагу своје инспирације са мање или више прикривеним алузијама на приповедачка дела немачких романтичара. Може се закључити да је унутрашња потреба наративне партитуре у томе да књижевне призоре илуструје тонским бојама што интензивније, односно да оркестру повери причање, између осталог и уз помоћ инструмената који изазивају јасне асоцијације, подсећајући на животна стања у којима се појављује музика или нека врста звуковности.

АНАЛИТИЧКО САГЛЕДАВАЊЕ МУЗИЧКОГ ДЈЕЛА КРОЗ ПРИЗМУ И ИНТЕРАКЦИЈУ РАЗЛИЧИТИХ МУЗИЧКИХ ДИНАМИКА

Валентина Дутина

Музичка академија Источно Сарајево

Босна и Херцеговина

valentinacvijetic@hotmail.com

Кључне ријечи: музичка динамика, компаративна анализа, музичко дјело

Музика се, као временска умјетност, креира и организује у протоку времена и у садејству различитих музичких динамика. Музичко дјело представља живи организам који егзистира у интерактивном односу различитих музичких компоненти, чије је присуство и мјера, највећим дијелом условљена музичком идејом композитора. У раду ће, кроз аналитички приказ, уз одговарајуће звучне примјере, бити представљено дејство појединачних музичких динамика, као и њихово узајамно допуњавање, коегзистенција и интеракција унутар музичког дјела, са циљем истицања њиховог значаја као животворних и обликотворних музичких компоненти.

TUZLANSKA PJEVAČKA DRUŠTVA U PRVIM DECENIJAMA 20. I 21. VIJEKA

Miradet Zulić

Muzička akademija u Istočnom Sarajevu
Bosna i Hercegovina
m.zulic@bih.net.ba

Ključne riječi: *pjevačka društva, horovi, Tuzla*

U kulturnom životu u Bosni i Hercegovini, prvih petnaest godina 20. vijeka predstavlja period intenziviranog nastojanja naroda Bosne i Hercegovine, da se u kulturno-prosvjetnom i nacionalnom pogledu afirmišu posredstvom već započetih približavanja evropskim tokovima u vidu otvaranja škola, osnivanja kulturno-prosvjetnih društava, pokretanja izdavačke djelatnosti. Među glavnim nosiocima muzičkog života u Tuzli ovom periodu bila su pjevačka društva. Pjevačka društva su nastupala na raznim priredbama i svečanostima, te održavala koncerte. Iz navedenog su proizašli cilj i zadaci istraživanja. Cilj istraživanja je rasvjetljavanje, analiza i komparacija djelatnosti pjevačkih društava u Tuzli u navedenom periodu, dok zadaci istraživanja obuhvataju razvoj i djelatnost pjevačkih društava u prvim decenijama 20. vijeka, te razvoj i djelatnost horova u prvim decenijama 21. vijeka (imena rukovodioca, repertoar, nastupi, koncerti i gostovanja). U uspješnijem i kvalitetnijem obavljanju zadataka istraživanja pomogle su metode istraživanja: historijska metoda, komparativna metoda, metoda analize i sinteze, induktivne metode prikupljanja podataka, metoda klasifikacije i metoda deskripcije. Tek se na osnovu svega navedenog moglo utvrditi slijedeće: da li je (i u kojoj mjeri) djelatnost pjevačkih društava bila zapažena, raznovrsna, kvalitetna i koliku podršku je njihova djelatnost imala od strane vlasti i političkih struktura. S obzirom da se radovi ovakve vrste zasnivaju na originalnim dokumentima, izvjestan period bio je potreban za pronalaženje i obradu građe iz primarnih izvora. Do najvećeg dijela građe iz primarnih izvora iz perioda 20. vijeka došlo se u Arhivu Tuzlanskog kantona u Tuzli. Građa o djelatnosti horova iz prvih decenija 21. vijeka prikupljena je u administraciji horova ili direktno od rukovodilaca horova. Osim građe iz primarnih izvora, vrijedne informacije su pružali i materijali iz sekundarnih izvora.

ИНТЕРАКЦИЈА ИНСТРУМЕНТАЛНЕ "ПРАТЊЕ", МЕЛОДИЈЕ И ТЕКСТА У СОЛО ПЈЕСМИ

Сњежана Ђукић-Чамур

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву

Босна и Херцеговина

snjezanadjukic@hotmail.com

Кључне ријечи: *интеракција, улога инструменталне "пратње", мелодија, текст, соло пјесма*

Под термином „соло пјесма“ се најчешће подразумејева облик писан за соло глас уз пратњу. Већ оваква, релативно штура дефиниција, код познаваоца соло пјесме изазива приличан отпор. Прије свега, јер композиција писана за соло глас (који доноси текст) и неки други инструментални глас не мора нужно бити у односу: вокална дионица – примарна улога, инструментална дионица – секундарна. Чињеница је да је, статистички гледано, највећи број соло пјесама заснован на наведеном односу. Аутор ће се у овом раду бавити питањем: Какве су могућности и каква је улога „инструменталне пратње“ у ситуацијама када (она) није „само пратња“? Рад ће се, у основи, базирати на аналитичкој и компаративној методи истраживања.

ЗНАЧАЈ КАНОНА У НАСТАВИ СОЛФЕЂА НА ВИСОКОШКОЛСКИМ МУЗИЧКИМ УСТАНОВАМА

Душан Ерак

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву

Босна и Херцеговина

dusanerak@yahoo.com

Кључне ријечи: канон, анализа, солфеђо, интерпретација, музички слух

Канони су ријетко заступљени у уџбеницима за солфеђо нижег и средњег музичког образовања и углавном имају сврху стварања слушне представе о имитацији гласова приликом њиховог двогласног или вишегласног интонирања. У савременој настави солфеђа на високошколским музичким установама, рад на савладавању канона треба бити детаљнији, јер поред интонирања, подразумева претходну детаљну анализу примјера. Заступљеност канона у настави солфеђа има вишеструки значај, неопходно је мелодијско и хармонско анализирање примјера, а интонирањем канона се поред мелодијског активира и хармонски слух који треба слушно препознати хармонске интервале и хармонске функције унутар музичког тока. Такође, при слушном препознавању тачности интонације при наступу појединих дионица се активира и унутарњи слух. Начини интерпретације канона могу бити различити: интонирање канона у два или више гласова, интонирање једне, а свирање двије или више дионица. У току интонирања канона, потребно је препознавати претходно анализирани мелодијске и хармонске односе између појединих гласова. Једноставнији двогласни или трогласни канони се могу изводити на начин да се један глас интонира, а код преосталих гласова куца њихова ритмичка линија. Слушно препознавање канона у форми диктата је могуће код једноставнијих двогласних, ријеђе трогласних канона, нарочито са одговорима у прими, јер се током музичког школовања мало пажње посвећује полифоној области диктата. Детаљан рад на канонима подразумева лакше разумјевање и других начина имитације, како у вокалном, тако и у инструменталном контрапункту. Методе истраживања у току рада су: дескриптивна – приликом савладавања једноставнијих канона, као и каузална – након детаљне анализе сложенијих канона, могућа је лакша интерпретација истих. Циљ рада је да се укаже на значај детаљне анализе сложенијих канона из уџбеничке литературе за солфеђо ради лакше интерпретације истих.

УСЛОВИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Биљана Павловић

Универзитет у Приштини – Косовска Митровица

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

Србија

bilja.pavlovic@yahoo.co.uk

Драгана Цицковић Сарајлић

Универзитет у Приштини – Косовска Митровица

Факултет уметности у Приштини – Звечан

Србија

dsarajlic@gmail.com

Кључне речи: настава музичке културе, услови организације, млађи разреди, основна школа

У раду се говори о условима организације наставе музичке културе у млађим разредима основне школе. Сагледава се њен историјски развој и разматрају методички и материјални услови рада. Да би се настава музичке културе успешно изводила, неопходно је обезбедити основне методичке и материјалне услове за рад. Методички услови за рад подразумевају: формулисање циља и задатака наставе, примену одговарајућих метода, облика рада, дидактичких принципа, правилну организацију и структуру часа. Материјални услови за извођење наставе односе се на уређење простора за рад и обезбеђивање наставних и очигледних средстава. Анализирају се дидактичко-методички захтеви наставних планова и програма наставе музичке културе и утврђују се њена програмска подручја и садржаји. У раду су коришћене аналитичка и историјска метода.

МЕТОДСКЕ ПОСТАВКЕ НОВИХ УЏБЕНИКА ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ У
ГИМНАЗИЈАМА (СОЊА МАРИНКОВИЋ, МУЗИЧКА КУЛТУРА, БЕОГРАД,
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ, 2014)

Соња Маринковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Србија

sonja.marinkovic@gmail.com

Кључне речи: музичка педагогија, средњошколско образовање, музичка култура, уџбеници, иновације у настави

Од 2014. године у Србији се примењују нови уџбеници за предмет Музичка култура у гимназији. Они су усклађени са новим стандардима концепције уџбеника, писани су за сваки разред појединачно и различити су за различита усмерења и обим учења градива из овог предмета (двогодишњи и четворогодишњи програми музичке културе у гимназији друштвено-језичког смера и гимназији природно-математичког смера и општег типа). У 2014. години објављени су уџбеници за први разред. Осим новог дизајна и структуре уџбеника због увођења методског апарата који је усклађен са стандардима (кључне речи, подсетник, питања, организација садржаја као хипертекста), значајну новину у њиховом концепту представљају пратећи аудио-материјали који се по први пут појављују у уџбеницима овог нивоа. У раду ће бити представљена основна методска поставка, анализиран однос према плану и програму, објашњени основни постулати на којима почивају како приступ садржајима наставе музичке културе, тако и методским поставкама појединих тема, као и осветљени критеријуми селекције материјала. Биће такође указано на потребу креативне интерпретације садржаја уџбеника од стране наставника и потребу њиховог активног учешћа у реализацији циљева и задатака предмета Музичка култура.

PRIMENA SRPSKE MUZIČKE I ORSKE TRADICIJE DINARSKIH SRBA U NASTAVI MUZIČKE KULTURE

Dragana Stevanović

Osnovna muzička škola

Srbija

daca.vik@gmail.com

Ključne reči: *Srpska muzička i orska tradicija*

Primena srpske folklorne pesme, igre i narodnih muzičkih instrumenata sa prostora Dinarske oblasti u nastavi muzičke kulture u cilju muzičkog i psihofizičkog napredovanja dece su rezultat moje dve velike životne ljubavi i preokupacije, a to su ljubav prema pedagoškom radu, mom zanimanju nastavnik harmonike sa 32 godine radnog iskustva i mojoj profesiji diplomirani etnomuzikolog. Istorijske i geografske karakteristike Dinarskog kraja (prikaz u power point prezentaciji). Analitičko posmatranje pesme, igre i specifičnih narodnih instrumenata svakog varijeteta Dinarskog prostora (Šumadijskog, Erskog, Crnogorskog, Bosanskog, Muhamedanskog i Jadranskog) sa osvrtom na njihov značaj i ulogu na razvoj muzičkih sposobnosti deteta. Muzički oblici i igre biće prikazani u notnim, audio, video snimcima i sa opisom načina izvođenja. Obrada srpske folklorne tradicije u nastavnom procesu pored muzičkog napredovanja, doprinosi razvijanju likovnog i literarnog izražavanja učenika kao i samopoštovanja i uvažavanja prema sebi, porodici i srpskim tradicionalnim vrednostima: časti, poštenju i junaštvu. Poznavanje naše tradicije pomaže nam da bolje razumemo druge narode i kulture koje postoje u Evropi i drugim delovima sveta.

NASTAVA MUZIČKE KULTURE U REPUBLICI SRPSKOJ - IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE

Biljana Mandić

Muzička akademija Univerziteta u Istočnom Sarajevu

Bosna i Hercegovina

biljana.mandic@gmail.com

Ključne riječi: muzička kultura, nastavni proces, nastavni planovi i programi, udžbenici

Potpisivanjem Dejtonskog mirovnog sporazuma 1995. godine, Republika Srpska je, kao samostalan entitet, pristupila organizaciji svih nivoa školstva implementirajući nastavno gradivo preko nastavnih planova i programa. Suštinski zadatak ogledao se u načinu usklađivanja nastavnih sadržaja sa evropskim standardima i obezbjeđivanju i očuvanju nacionalnog identiteta. Shodno ovim ciljevima, i nastavni predmet muzička kultura je pozicioniran u osnovnim školama i gimnazijama, kao izrazito bitan zbog više suštinskih elemenata. U radu će biti prikazana dinamika i interakcija svih školskih ustanova, od osnovnih do visokoškolskih, koje na direktan ili indirektan način utiču na položaj i značaj predmeta u okviru samog društvenog uređenja, ali i muzičke kulture uopšte. Prikazaće se trenutna analogija i distinkcija od početnog načinima učenja muzičke kulture, do nivoa transfera znanja diplomiranih muzičkih pedagoga. Parametri koji će doprinijeti formiranju validnih zaključaka ogledaće se u opštoj analizi školstva, nastavnih planova i programa i udžbeničke literature.

КАКО УЧЕНИЦИ ДОЖИВЉАВАЈУ И ВРЕДНУЈУ НАСТАВУ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ?

Озренка Бјелобрк Бабић

Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци
Босна и Херцеговина
ozrenkabb@hotmail.com

Желимир Драгић

Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци
Босна и Херцеговина
zelimir.dragic@unibl.rs

Кључне ријечи: *настава Музичке културе, емоције у настави, вредновање, ученик, наставник*

Аутори указују на значај Музичке културе у васпитно-образовном раду са дјецом основношколског узраста. Циљ истраживања је утврдити које музичке активности доминирају у настави Музичке културе, како оне дјелују на емоције ученика и како ученици вреднују наставу поменутог предмета. Варијабле истраживања су: узраст, успјех (општи успјех и успјех из Музичке културе) и бављење музиком у слободно вријеме. Истраживање је обављено на узорку од 376 ученика из четири основне школе на територији града Бањалуке. Инструмент се састоји од девет субтестова са тростепеном скалом процјене, од којих је за ово истраживање кориштено четири, и то: Часови музичке културе, Однос наставника/учитеља Музичке културе према ученицима, Скала позитивних и негативних осјећања, Музичке активности. Резултати истраживања указују на то да млађи ученици више вреднују часове Музичке културе и однос наставника према ученицима него ученици старије доби. Ученици који су музички активни у слободно вријеме дају већи значај часовима Музичке културе од ученика који се музиком не баве у слободно вријеме. Комбинацију различитих музичких активности у настави доводимо у везу са емоцијама ученика. Рад указује на значај емоција као предиктора успјеха ученика у настави Музичке културе.

БИБЛИОТЕКА КАО МЈЕСТО ПОДРШКЕ И РАЗВОЈА ОБРАЗОВНО-УМЈЕТНИЧКОГ И НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Александра Мијановић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву

Босна и Херцеговина

sandramijanovic@hotmail.com

Кључне ријечи: коришћење библиотеке, набавка и смјештај грађе, подршка извођењу наставе, библиотечко-информациони систем, дигитализација музичке грађе

Библиотека музичке академије намијењена је извођењу и унапређењу њеног образовно-умјетничког и научно-истраживачког рада. Данас постоји много проблема око остваривања ових функција. Структура фонда библиотеке у великој мјери одговара предвиђеном плану и програму смјерова који постоје на Музичкој академији Универзитета у Источном Сарајеву. Међутим, одређен број књига је стар неколико деценија, а услед њихове редовне употребе оне су веома истрошене, тако да је неопходно набавити нове. Такође је потребна и набавка адекватних полица за смјештај музичке грађе, која има одређене специфичности у смислу њеног облика, јер је ријеч углавном о некњижној грађи. То је потребно, не само ради побољшања извођења наставе, него и због обезбјеђивања слободног приступа фонду, јер је половина фонда, због недостатка полица, за сада смјештена у затвореним ормарима. Што се тиче унапређења научно-стручног рада, ту би изузетно важну улогу имао COBIS систем, путем којег би било могуће израдити on-line каталог, што би довело до рационализације библиотечког посла, лакшег претраживања и бољег приступа фонду библиотеке. Међутим, библиотека Музичке академије још увијек није повезана у јединствен библиотечко-информациони систем, у чему би посебну подршку требала да пружи Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. Библиотека Музичке академије поседује изузетно вриједне збирке као што су Легат Властимира Перичића и збирка магистарских радова. С циљем њихове заштите и одржавања било би пожељно ову грађу дигитализовати и на адекватан начин архивирати, што опет захтијева набавку адекватне опреме. Да би библиотека пратила и подржавала рад Музичке академије неопходна је набавка опреме за дигитализацију, смјештај и архивирање грађе, као и умрежавање библиотеке у јединствен библиотечко-информациони систем. То је један

захтјеван посао за чију реализацију је потребна подршка Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске као и владе, јер смјернице за развој јавних библиотека, које прописују IFLA I UNESCO, препоручују да влада кроз пружање материјалне подршке заузме значајну улогу у развоју библиотека.

AKUSTIKA GLAZBE

Slavica Brkić

Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u
Mostaru
Studij fizike
Bosna i Hercegovina
sbrkic@sve-mo.ba

Lidija Vladić-Mandarić

Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u
Mostaru
Studij glazbene umjetnosti
Bosna i Hercegovina
lidijavladic@yahoo.com

Ključne riječi: akustika, glazba, žičani, puhački instrumenti, udaraljke, perkusijski, trzalački, gudački instrumenti, reverberacija

Akustika je znanost o zvuku. Povijest akustike datira iz antičkog doba. Znanstveno zanimanje za zvučne pojave vezano je za glazbu i glazbene instrumente. Jedna od najstarijih umjetnosti kojoj je izražajno sredstvo zvuk je glazba. Prvi muzički instrumenti su napravljeni na temelju iskustva bez poznavanja fizikalnih zakona na kojima se temelje. Razvoj civilizacije je doveo do razvoja saznanja tako da se prvi fizikalni zakon upravo odnosi na visinu tona i dužinu žice. U antičko doba akustika je bila umjetnost a danas je umjetnost i znanost. Da su u antičko doba bili poznati osnovni zakoni prostiranja zvuka svjedoče amfiteatri i hramovi u kojima se i danas održavaju koncerti. Glazbeni instrumenti se mogu podijeliti prema načinu proizvodnje zvuka na žičane, puhački i udaraljke. Žičani se dijele prema načinu pokretanja žice na treperenje: trzalački, gudačke, perkusijske. Za dobru akustiku nije dovoljan samo kvalitetan instrument nego i dobra akustika prostora koja ovisi o obliku prostorije, volumenu i materijalu kojima je obložena prostorija. U prostorijama se može čuti zvuk i poslije prestanka emitiranja zvučnog izvora. Ova pojava se naziva reverberacija. Da bi se izbjegli odjek i jeka reverberacija treba biti od 0,7 do 1,5 sekundi a to je vrijeme za koje razina zvuka opadne za 60 dB. Umjetnost je nastala prije znanosti ali razvoj znanosti omogućuje dalji razvoj umjetnosti.

SOME ASPECTS OF MUSIC ANALYSIS TERMINOLOGY IN ENGLISH AND SERBIAN

Darko Kovačević

Elektrotehnički fakultet/Muzička akademija Univerziteta u Istočnom Sarajevu
Bosna i Hercegovina
dax1978@gmail.com

Keywords: music analysis, terminology, English, Serbian

The paper will discuss some issues and related to the terminology which is typically used in various aspects of music analysis done in the English and Serbian language. At the same time, it will cover some basic differences in approach to the analysis and its final results which emerge from the issues. At the end of the paper some general conclusions will be made.

ПРИМЈЕНА ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА И МУЛТИМЕДИЈЕ У ПРИПРЕМИ И РЕАЛИЗАЦИЈИ НАСТАВЕ МУЗИЧКИХ ОБЛИКА У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

Биљана Штака

Музичка академија Универзитета у Источном сарајеву

Босна и Херцеговина

bilja.staka@gmail.com

Кључне ријечи: мулти-медије, информационе технологије, музички облици, анализа музичког дјела

У данашње вријеме готово немогуће је замислити формално и неформално образовање без кориштења рачунара и нових технологија. Развој технологије нам омогућава да осим текста и слике користимо и друге мултимедијалне елементе – звук, видео, различите симулације и анимације и сл. При томе треба водити рачуна о томе како различити елементи функционишу заједно и како утичу на процес учења и усвајање знања. Настава са мултимедијалном садржином постоји у пракси већ дужи вријеме, али је мултимедијална настава педагошка категорија новијег датума. Овај рад, дакле, осим што доноси осврт и даје упутства за коришћење мултимедије у настави предмета Музички облици, такође доноси и нове термине везане уз употребу технологија и мултимедије како у настави, тако и у процесу анализе музичког дјела, те покушава истаћи позитивне стране и предности њиховог коришћења. Као крајњи циљ рада постављамо сазнање како и у којој мјери нам мулти-медијална средства и информационе технологије могу помоћи да лако, брзо, јасно и прецизно предочимо ученицима основна знања из Науке о музичким облицима. С обзиром да едукатори (наставници) нису нужно и информатички стручњаци, нужан је мулти-дисциплинаран приступ развоју едукативних материјала.

POVIJEST ZBORNOG PJEVANJA U ISTRI DO 1945. GODINE

Branislav Ostojić

Osnovna glazbena škola

Hrvatska

ostojic.branislav@gmail.com

Ključne riječi: pjevanje, zborovi, dirigenti, koncerti, programi

Po mnogim sredinama širom Istre osnivali su se pjevački zborovi. To je osobito bilo vidljivo putem buđenja nacionalne svijesti u Istri. Prvi pisani dokument o postojanju pjevačkog zbora u Puli (16.02.1871), zatim rad Državne gimnazije u Pazinu, mnogobrojne čitaonice i Narodni domovi po manjim sredinama Istre, Podružnice Družbe sv. Ćirila i Metoda, Mjesna kazališta u Puli i Poreču, imena zborova i njihovih voditelja te navođenje programa koncerata kronološkim redom od kraja 19. st. pa sve do 1945. g. glavne su značajke rada. Polazna istraživanja bila su sačuvani podatci o postojanju, koncertima i programima pjevačkih zborova objavljivanjem u novinskim člancima te dokumentima. Putem ovog rada, uz pomoć arhivske građe te novinskih članaka pokušava se dati prikaz razvoja zborova i zbornog pjevanja na području Istre.

ИСТРАЖИВАЊЕ МУЗИЧКО – ФОЛКЛОРНЕ ТРАДИЦИЈЕ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ПАЛЕ

Софија Вучићевић

Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци

Босна и Херцеговина

sofijav31@gmail.com

Кључне ријечи: теренска истраживања, кајде, вокална традиција, секундни сазвук, обичаји годишњег циклуса

Теренска истраживања овог краја обавила сам у два наврата. Први пут у децембру 2013. године и други пут у јануару текуће године. Забиљежила сам неколико божићних, славских, васкршњих, љубавних, мобених, чобанских, завичајних и свадбених пјесама, те и занимљиве етнолошке податке. У овом раду приказаћу дио теренских истраживања која се односе на вокалну традицију и обичаје годишњег циклуса, овог подручја. Главна карактеристика пјесама из овог краја јесте та да се увијек изводе у маниру старијег сеоског двогласног пјевања са устаљеним кајдама на које се пјевају различити текстови. Такође, пјевање старије сеоске традиције је препознатљиво и по нетемперованом тонском низу и секундном сазвуком, што и данас преовладава на овом подручју. За проучавање етномузиколошке грађе неопходна су теренска истраживања којим се стиче увид у садашње стање музичке традиције. Такође, на основу теренских истраживања можемо да констатујемо да ли је временом, усљед акултурације, дошло до евентуалних промјена и нових музичких облика или се традиционално музичко наслеђе очувало и у 21. вијеку.

УТИЦАЈ РАЗЛИЧИТИХ МУЗИЧКИХ ТРАДИЦИЈА НА ДУХОВНО СТВАРАЛАШТВО МАРКА ТАЈЧЕВИЋА

Пеђа Харт

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву
Босна и Херцеговина
pedjahart@hotmail.com

Кључне ријечи: *Марко Тајчевић, Православна духовна хорска музика*

У духовној хорској музици Марка Тајчевића уочљиво је слојевито присуство утицаја различитих музичких традиција. Иако Тајчевић у својим духовним композицијама не обрађује постојеће традиционалне напјеве, можемо уочити додирне тачке његових мелодијских образаца са појединим мелодијским обрасцима традиционално једногласног појања. На плану инвентивног, умјетнички обликованог и промишљеног односа према хору и фактури Тајчевић се добрим дијелом ослања на генерације претходника на челу са Стеваном С. Мокрањцом. Међутим, Тајчевић примјењује и далеко слободније и врло ефектне „оркестрационе“ поступке. На пољу хармоније, у неку руку Тајчевић наставља Мокрањчеву традицију у проналажењу специфичних модалних призвука и детектовању нових могућих латентних модалних веза. Ипак постоји суштинска разлика у самом начину хармонског мишљења које је код Мокрањца у основи тонално, са примарно функционалном или експресивном улогом, док је код Тајчевића оно модално или у функцији хармонске боје. Могуће је код Тајчевића пронаћи и одређене елементи извјесног стилски умјереног „модернизма“, који се огледа кроз паралелизам потпуних квинтакорада или сазвучја секундно-квартне грађе. Изразиту модалну дијатонику архаичног призвука у највећој мјери можемо приписати утицају стваралаштва руске националне школе XIX вијека. Поред тога, одређени аспекти третмана хора такође упућују на руске изворе. Препознатљиви елементи западно-европске музике се, на првом мјесту, огледају у широкој примјени полифоних техника. Такође, поједини формални обрасци ставова се могу довести у везу са рјешењима поријеклом из западњачке праксе. Циљ рада је приказати све наведене разнородне елементе који су дјеловали стимулативно на Тајчевића и њихов утицај у еволуцији жанра српске православне црквене музике до тренутка њеног грубог прекида послје Другог свјетског рата и који треба да представљају узор и поспјеше њен садашњи и будући развој.

TEHNIKE KOMPONOVANJA U DJELIMA DRAŽANA KOSORIĆA

Vanja Danilović

Muzička akademija Univerziteta u Istočnom Sarajevu

Bosna i Hercegovina

vanja_d92@yahoo.com

Ključne riječi: Dražan Kosorić, tehnike komponovanja, savremena muzika, harmonika

Ovaj rad bavi se savremenim bosanskohercegovačkim kompozitorom Dražanom Kosorićem, čiji kompozitorski opus, među ostalim, dominantno čine kompozicije za harmoniku u solističkom, kamernom ili orkestarskom obliku. U prvom dijelu rada dati su biografski podaci Kosorića, kao i kratak uvid u kompozitorsko stvaralaštvo. Tu su jasno predstavljene tri stvaralačke faze sa glavnim karakteristikama i najznačajnijim djelima. Centralni dio rada predstavlja osvrt na pomenuta djela iz sva tri perioda. Kompozicije su najprije predstavljene hronološki, onako kako su nastajale u vremenu, a potom je izvršena njihova klasifikacija po raznim parametrima (instrumentalni medijum, žanr, forma i slično). Iz svakog perioda izvršena je analiza jedne kompozicije: „Kapi“ za harmoniku solo, „Balkanska ekspresija“ za harmoniku, violinu, klavir i gudački orkestar i „Pusta zemlja“ za harmoniku i violinu su djela koja kontrastiraju međusobno po karakteru, stilu, jeziku, formi i idejnoj zamisli autora. Kompozicije su primjer Kosorićeve stilističke raznovrsnosti gdje svako djelo na svoj način otkriva mnoge izražajno – tehničke mogućnosti harmonike. Analiza će biti potkrijepljena notnim primjerima. Na kraju rada biće izvedeni određeni zaključci.

ПРИКАЗ ХАРМОНСКОГ ЈЕЗИКА ВОЈИНА КОМАДИНЕ У СТРУКТУРИ ОПЕЛА ЈАСЕНОВАЧКОГ

Ивана Церовић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву

Босна и Херцеговина

ardzumand@gmail.com

Кључне ријечи: Војин Комадина, Опело, двослојност, квартни акорди, симетрија

У хорском опусу Војина Комадине могу се запазити дјела настала надградњом народних мелодија, дјела настала на текстове умјетничке и народне поезије, као и једина духовна композиција, Опело Јасеновачко. Овај духовни циклус је настао у последњој стваралачкој фази аутора и, како се из наслова може видјети, посвећен је жртвама злогласног логора. На интересантан и јединствен начин Опело доноси претапање религиозних са свјетовним текстовима, чиме не подлијеже литургијским законитостима низања текста. Слобода у начину компоновања је у служби појачане умјетничке изражајности и оригиналности специфичне духовне концертне музике. Суптилним везама је здружен музички и текстуални материјал, а драматуршки план, својом присутношћу у сваком сегменту, постаје карактеристика циклуса. Сагледавајући формални, фактурни и тонални аспект ставова, њихов међусобни однос, као и однос према црквеном и свјетовном тексту, својом експресивном улогом истиче се хармонија. Хармонија код Комадине представља снажну компоненту кроз коју смјело истражује нове могућности. У садржају Опела се примјећује оквир проширене тоналности (модалности) који је обогаћен новим акордским структурама и односима сазвучја. У хармонској вертикали је у великој мјери присутно слободно низање дисонанци, смјењивање квартних, терцних и секундних акордских структура, бикорди, као и грађење акорада на принципу симетрије. Слојевитост музичког ткива, уз одговарајуће акордске појаве овдје је условљена па и подстакнута хорским ансамблом коме је музика намијењена. Хармонски приказ је покушај да се ова, до сада у цјелини неизведена композиција представи на другачији начин и тиме створи заинтересованост за стваралаштво композитора који је, спајајући традиционално и савремено, својим дјелима оставио дубок траг у културном животу ових простора.

ТРАНСПОЗИЦИЈА ФОЛКЛОРА У РЕФРЕНИМА ЗА КЛАВИР ВОЈИНА КОМАДИНЕ

Зоран Комадина

Музичка академија Универзитета Источно Сарајево

Босна и Херцеговина

komadinaz@gmail.com

Кључне речи: Војин Комадина, фолклор, алеаторика, клавирска музика

Војин Комадина 1933-1997, композитор који је већи део стваралачког опуса остварио у Босни и Херцеговини. Аутор је великог броја разноврстних композиција: од дечије музике преко примењене, камерне, концертантне и симфонијске па до више целовечерњих балета. Иако је у стваралачком раду прошао кроз више развојно-стилских фаза, музички фолклор народа са простора бивше Југославије се јавља као заједничка карактеристика у највећем броју композиција које су настајале у целокупном ауторском опусу. У раду су представљене две композиције из циклуса Референи, који је настао у периоду од 1969 до 1981 године. Од седам композиције насловљених као Рефрени, шест је намењено соло инструменту (укључивши ту и Рефрен III за synthi 100) а само један за камерни ансамбл. Рефрен IV и Рефрен VI су написани за клавир а настали су у временском растојању од шест година. Рефрен IV - Нијемо Гламочко коло је вероватно најизвођенија композиција Војина Комадине, али се и за Рефрен VI - Линђо може рећи да је нашао место на концертном подијуму. У раду ће се указати на сличности и разлике између ова два дела, кроз однос према употреби и транспозицији фолклорног полазишта, као и у најширем смислу, технике компоновања помоћу које аутор реализује композиције у којима се комбинује (и обједињује) савремени стваралачки израз уз потпуно јасно истицање фолклорног полазишта.

ПРЕТВОРЕНИЕ РУССКОЙ НАРОДНОЙ ПЕСЕННОСТИ В СОВРЕМЕННОЙ МУЗЫКЕ ДЛЯ АНСАМБЛЕЙ РУССКИХ НАРОДНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ

Михаил Шарабарин

Белгородский государственный институт искусств и культуры, Белгород

Русија

mixailsharabarin@mail.ru

Интонационное обновление затронуло все стороны народно-ансамблевой музыки. Так, в ее мелосе находят яркое воплощение различные новаторские свойства. В первую очередь мы видим здесь разнообразное претворение «ленточного» многоголосия, обогащение мелодической линии непривычной мелизматикой. Среди ладотональных особенностей в современной концертной народно-ансамблевой музыке обнаруживаются различные виды политональности. Ладотональный контраст становится более важным средством формообразования, в частности, за счет широкого использования русских народных ладов, такими как фригийский, дорийский, лидийский. Сами лады стали выполнять значительно более важные, чем ранее, драматургические и красочно-колористические функции. Особенно существенна при этом роль различных политональных сочетаний, когда краткие попевки наслаиваются в весьма «терпком» облике. Интересные преломления в современной музыке для ансамблей народных инструментов находит новая гармоническая сфера. Здесь примечательны необычные септаккордовые сочетания, политональные наложения аккордики, вызывающие ассоциации с архаичными жанрами. Заметным явлением стала также полифонизация, связанная с насыщением произведений выразительной подголосочной тканью, различными имитационными переключками. И наконец, примечательной особенностью этой музыки становится новаторское преломление ее метроритмики. Прежде всего, значительно разнообразнее становится метрическая переменность, во многом связанная от более разнообразно преломления русской протяжной песенности, широты и непринужденности ее мелодического течения, либо же подчеркивающий речитативный характер русской былины и сказания. Все эти фактурные средства стали ярким свидетельством нового этапа развития музыки для смешанного ансамбля русских народных инструментов.

УТИЦАЈ ТАКМИЧЕЊА НА ФОРМИРАЊЕ РЕПЕРТОАРА УЧЕНИКА И СТУДЕНАТА ХАРМОНИКЕ

Зоран Ракић

Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву

Босна и Херцеговина

dekan@muzickaakademija.net

Кључне речи: *репертоар*

Еволуција програма који се налази у репертоару ученика и студената који се припремају за учешће на такмичењима. "Механизми" узајамног прожимања карактеристика инструмената и могућег репертоара. Пропозиције и репертоар. Узрастне категорије и репертоар. Упоредни преглед такмичарског репертоара данас и предходне три деценије. Стандард и баритон бас. Клавирска хармоника и дугметара - предности и има ли недостатака. Сврха "преласка" са једне на другу клавијатуру и тај утицај на репертоар. Има ли граница у "отежавању" програма који се изводе међу лауреатима најпрестижнијих такмичења за хармонику?

ПРЕЛАЗАК СА КЛАВИРСКЕ НА ДУГМЕТАРСКУ ХАРМОНИКУ У
ОКВИРИМА АКАДЕМСКОГ НИВОА ОБРАЗОВАЊА

Љубо Шкиљевић

Педагошки факултет Бијељина - Универзитет у Источном Сарајеву
Босна и Херцеговина
ljubo12@mail.ru

Кључне ријечи: прелазак, извођење, клавирска, дугметарска, хармоника

У раду се бавимо аспектима преласка са клавирске на дугметарску хармонику у оквирима академског нивоа образовања. Како је један од главних иницијатора преласка разлика у конструкцијској специфичности инструментата које у већини случајева условљавају и избор репертоара, потребно је указати на предности и недостатке ова два инструмента кроз међусобну компаративну карактеристику. Интересантно је приказати и поредбену таблицу В.М.Бонакова између дугметарске хармонике са осталим инструментима(виолина, клавир, оргуље) коју смо употпунили сходно потребама рада и клавирском хармоником. У раду стављамо акценат и на остале аспекте преласка који се могу јавити као иницијални, а односе се на физиолошку карактеристику самог извођача, уже стручном образованошћу педагога који изводи наставу. Неопходно и не мање значајно указати и на методички аспект при преласку, односно да ли је и на који начин могуће “пренијети” већ формиране извођачке навике са клавирске на дугметарску хармонику.

САВРЕМЕНЕ ПОЧЕТНЕ ШКОЛЕ КЛАВИРА У МУЗИЧКО-ПЕДАГОШКОЈ ПРАКСИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Анђелка Ковач

ЈУ Школа за основно музичко образовање Источно Ново Сарајево
Босна и Херцеговина
andjakovac@yahoo.com

Кључне речи: савремене почетне школе клавира, уџбеници, основни елементи пијанистичке технике

У раду се применом анализе садржаја, компаративне и историјске методе, разматрају савремене почетне школе клавира у музичко-педагошкој пракси Републике Српске. Циљ је да се утврде њихове дидактичко-методичке карактеристике. Представници савремених почетних школа клавира на овим просторима су Александар Александрович Николајев, Јела Кршић и Мирослава Лили Петровић. Задаци рада су да се анализирају уџбеници поменутих музичких педагога, који су засновани на темељу савремене Листове пијанистичке технике; да се укаже на сличности и разлике у њиховом педагошком раду и методичком приступу при увођењу основних елемената пијанистичке технике и да се размотри заступљеност четвороручног музицирања у почетној настави клавира. Богат избор композиција, представљених у уџбеницима ових аутора, омогућава стицање основних пијанистичких знања и вештина; упознавање основних карактеристика стилских епоха, као и развој способности музичког извођења и критичког просуђивања музике.

АНАЛИЗА ФРАЗИРАЊА У ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ

Александар Сердар

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Србија

sasaserdar@gmail.com

Кључне речи: интерпретација, теорија извођаштва, музичка фраза, музичко школство, Артур Шнабел, Конрад Волф

У раду се представљају три могућа начина посматрања организације фразе: организација мелодије, организације хармоније и организација ритма и успостављају њихови међусобни односи. Полазећи од ставова Артура Шнабела и њиховог тумачења у студији Конрада Волфа (Wolff 1972), у раду се анализирају приципи који представљају основу комуникације међу уметницима у организацији музичке фразе. На примеру анализе интерпретација другог става Италијанског концерта Јохана Себастијана Баха објашњава се однос хармонске и мелодијске компоненте, како би се показало да је мелодијска компонента организована путем рубата, док поставка хармонске компоненте мора да буде ослоњена на прецизну пулсацију. Наиме, ритам је третиран као померљива мелодијска компонента, док је пулсација непомерљива и представља објективан параметар у музици. Циљ анализе је да се покаже да оно што се назива „интуитивношћу у организацији фразе” у практичном смислу не може да постоји, јер је подвргнуто канону који представља основу професионалне комуникације.

ТЕХНОЛОГИЈА КАО СРЕДСТВО ИСПОЉАВАЊА МОДЕРНИСТИЧКИХ
ИЗВОЂАЧКИХ СТРАТЕГИЈА – РАСПРАВА О ДИСКОГРАФСКОЈ
ЗАОСТАВШТИНИ НЕКИХ ЗНАЧАЈНИХ ФИГУРА ПИЈАНИЗМА
ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА

Стефан Цветковић

Факултет музичке уметности у Београду

Србија

stfnale@ptt.rs

Кључне речи: музичко извођаштво, модернизам, дискографска индустрија, технологија

Технолошки узлет који је пре нешто више од једног века омогућио бележење првог живог извођења музике представљао је не само револуционаран корак у смислу фиксирања једног до тада пролазног догађаја, већ је дугорочно отворио перспективу промени саме феноменологије музичке интерпретације. Двадесети век у том смислу сведочи о читавој историји медијализације музике која је поред своје примарне интенције ка умножавању и потом омасовљењу музичких садржаја, уједно успостављала и нове модалитете трансмисије и конзумирања, али и интерпретације музике. Тако је у домену извођачких дисциплина попут пијанизма могуће сагледати консеквенце које је дати развој технологије провозирао, између осталог и посредством постпродукцијске праксе. Технолошки услови отворили су могућности за примену различитих интерпретативних стратегија које су имале изразити модернистички карактер.

BEETHOVEN – SONATA OP. 110

Milorad Jovanović

Muzička akademija Univerziteta u Istočnom Sarajevu

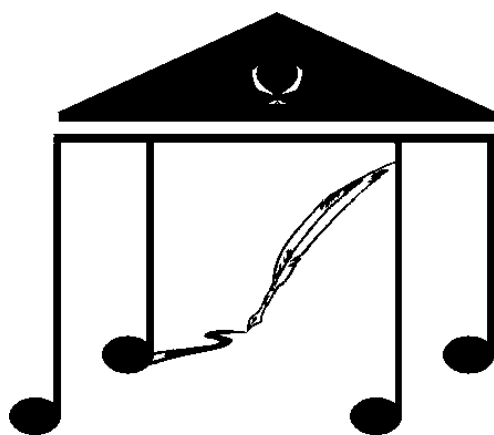
Bosna i Hercegovina

jovanovic.milorad@yahoo.com

Ključne riječi: *Beethoven, sonata, klavirska muzika*

R.W.Emerson u eseju "Spiritualni zakoni" govori: "Ljudi koje odlikuje neki izvanredni uspjeh, u svojim najčasnijim trenucima, uvijek su ponavljali: "Ne našom zaslugom, ne našom zaslugom." ...Njihovi uspjesi leže u njihovom paralelizmu sa tokom misli, koji je u njima izgradio kanal bez prepreka; a čudesa kojima su bili tek vidljivi provodnici, našem oku izgledaju kao njihovi podvizi." Na tu istinu me je upozorio moj prijatelj, bas-bariton A.R.Šutej riječima: "Vodovi su Beethovenovi, a energija je božanska." Probijajući se kroz obmane vanjskog svijeta, u potrazi za mirom i iscjeljenjem, dolazimo do istine da obećanu zemlju možemo pronaći samo u sebi. Složenost Beethovenovog unutrašnjeg svijeta otkrivaju "Heiligenstadtski testament" (6. i 7. oktobra 1802.) i "Pismo besmrtnoj dragoj" (6. i 7. jula 1812.). 1812. Beethoven počinje naglo gubiti sluh, a od 1818. koristi konverzacione sveske. Sonata op. 110 je komponovana 1820./21., a izdao ju je u augustu 1822. Schlesinger u Parizu. Ona je duboko lična i ne nosi posvetu nijednoj osobi kao druge Beethovenove sonate. Povezuju je sa "Pismom besmrtnoj dragoj", za koje se ne zna se tačno kome je upućeno, ni da li je uopšte i odaslano. Biografi smatraju da je moglo biti upućeno samo Josephini Brunsvick ili Antoniji von Brentano, koje su bile udate. „Moj anđele, moje sve, moje Ja... - Može li naša ljubav postojati drugčije nego zahvaljujući žrtvovanju, zahvaljujući tome što ne zahtijeva sve...živjeti mogu ili samo potpuno s tobom ili uopšte ne živjeti...Koja čežnja sa suzama za tobom ...“ Ta neobična sonata, zaodjenuta jednostavnošću i osjećajem prolaznosti u početku, preko najdubljih sumnji i razočarenja, temom fuge u finalu odnosi pobjedu transformišući osjećanje mraka u triumf života. Riječi iz "Heiligenstadtskog testamenta": "...tako dugo mi je stran unutrašnji odjek istinske radosti. - O kad -o kad ću, o Gospode - moći opet da ga osjetim u hramu prirode i ljudi?..."

M-INISTAR

УПУТСТВА ЗА УЧЕСНИКЕ

УПУТСТВА ЗА ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕ СЕСИЈА

Предсједавајући сесије дужан је доћи у просторију у којој ће се сесија одржавати најкасније 15 минута прије почетка и преузети од секретара свој примјерак листе са дневним редом сесије.

На самом почетку сесије, предсједавајући је дужан обавјестити излагаче и публику о временским ограничењима за излагање појединих радова и дискусију.

Након почетка сесије, предсједавајући и секретар сесије не смију допустити накнадно достављање презентација за вријеме излагања или између излагања радова чије су презентације на вријеме достављене. Излагање радова чије презентације нису достављене на вријеме предсједавајући сесије ће помјерити на крај сесије, послје радова чије презентације су достављене на вријеме.

И предсједавајући и секретар дужни су пратити трајање појединачних излагања. Сигнале времена преосталог за излагање рада показује предсједавајући, сем у случају када се налази изван видног поља излагача, када то чини секретар.

Током читаве сесије, и предсједавајући и секретар морају истрајавати у поштовању временских ограничења и употреби сигнала времена преосталог за излагање рада, те љубазно али одлучно и неопозиво прекидати свако излагање које траје дужи од предвиђеног времена. Такође, у случају да за то постоје услови и да постоји сагласност свих учесника и публике, предсједавајући може допустити да се вријеме излагања појединих активних учесника продужи.

Када дође до дискусије послје излагања рада, предсједавајући сесије дужан је водити рачуна да она не траје предуго и својим трајањем не угрози временски план сесије, те је, у случају потребе, одлучно прекинути и упутити учеснике да дискусију наставе након завршетка регуларног тока сесије. Уколико нико од активних и пасивних учесника из публике не покрене дискусију након излагања рада, пожељно је да предсједавајући то учини, постављајући излагачу питање припремљено током излагања. Треба настојати избјећи ситуацију да појединачна излагања прођу без дискусије.

Током читаве сесије, предсједавајући је обавезан водити рачуна да се излагања и дискусије одвијају на академском, професионалном и пријатељском нивоу, те тренутно зауставити сваку ситуацију која би тај ниво могла нарушити или довести у питање. Предсједавајући је обавезан да се на исти начин, љубазно, коректно и професионално, односи према свим учесницима, без изузетка.

На самом крају сесије и евентуалне дискусије, предсједавајући је дужан дати завршни коментар и захвалити се излагачима и публици.

Уколико прије или током сесије дође до било каквих проблема или несугласица између предсједавајућег сесије и секретара, ти проблеми се морају оставити по страни и рјешавати тек након сесије, уз евентуално посредништво предсједника Програмског или Организационог одбора. Током сесије не смије се осјетити било каква тензија.

УПУТСТВА ЗА СЕКРЕТАРЕ СЕСИЈА

Секретар сесије обавезан је доћи у просторију у којој ће се сесија одржавати 20 минута прије почетка, како би, уз помоћ техничког администратора, провјерио функционалност рачунара и пројектора, снимео на рачунар презентације достављене од стране излагача и провјерио да ли раде. При постављању опреме секретар треба да обезбиједи, уколико је могуће, да опрема буде постављена тако да излагач при презентовању рада не буде окренут леђима публици, а ни предсједавајућем сесије. Секретар сесије не смије напуштати просторију у којој се одржава сесија.

Секретар сесије дужан је непосредно прије почетка сесије информисати предсједавајућег о коначном броју достављених презентација, у односу на број радова планираних за излагање у сесији, и на одговарајући начин означити радове за које су достављене презентације. Након почетка сесије, предсједавајући и секретар сесије не смију допустити накнадно достављање презентација за вријеме излагања или између излагања радова чије су презентације на вријеме достављене. Излагање радова чије презентације нису достављене на вријеме, предсједавајући сесије ће помјерити на крај сесије, после радова чије презентације су достављене на вријеме.

Секретар сесије, на за то предвиђеном формулару, води записник о изложеним радовима и току дискусије (постављеним питањима и датим

одговорима и слично). По завршетку сесије или на крају радног (у складу са могућностима и тренутним стањем), секретари су дужни податке из својих евиденција унијети у заједнички записник који ће се налазити у рачунару у секретаријату.

Прелазак излагача из сесије у сесију није дозвољен, осим у изузетним околностима које треба најавити приликом регистрације и за које треба добити одобрење од предсједника Програмског одбора. Ове измјене се и писмено региструју.

И предсједавајући и секретар дужни су пратити трајање појединачних излагања. Сигнале времена преосталог за излагање рада показује предсједавајући, сем у случају када се налази изван видног поља излагача, када то чини секретар.

Током читаве сесије, и предсједавајући и секретар морају истрајавати у поштовању временских ограничења и употреби сигнала времена преосталог за излагање рада, те љубазно, али одлучно и неопозиво прекидати свако излагање које траје дуже од предвиђеног времена.

Уколико прије или током сесије дође до било каквих проблема или несугласица између предсједавајућег сесије и секретара, ти проблеми се морају оставити по страни и рјешавати тек након сесије, уз евентуално посредништво предсједника Програмског или Организационог одбора. Током сесије не смије се осјетити било каква тензија.

У складу са даљим планом рада, дужност секретара и техничког администратора је да опрему спакују и донесу у Секретаријат или да обезбједе да просторија у којој се опрема налази буде закључана до почетка наредне сесије.

УПУТСТВА ЗА ТЕХНИЧКЕ АДМИНИСТРАТОРЕ

Технички администратор одговоран је за исправност и функционалност рачунарске опреме (укључујући софтвер) и техничке опреме којом је задужен прије почетка конференције, као и за благовремено указивање на проблеме који се могу јавити. Обавезан је да пружа помоћ секретару од почетка припрема за рад сесије до њеног завршетка. Технички администратор сесије обавезан је доћи у просторију у којој ће се сесија одржавати 20 минута прије почетка, како би, уз помоћ секретара, провјерио функционалност рачунара и пројектора, снимиио на рачунар

презентације достављене од стране излагача и провјерио да ли раде. При постављању опреме, технички администратор треба да обезбиједи, уколико је могуће, да опрема буде постављена тако да излагач при презентовању рада не буде окренут леђима публици, а ни предсједавајућем сесије. Технички администратор не смије напуштати просторију у којој се одржава сесија.

Технички администратор сесије задужен је за припрему и покретање презентација, те за манипулисање слајдовима, уколико излагач то од њега захтјева. Ако излагач жели да сам управља својом презентацијом, то му је неопходно омогућити помоћу тастатуре, миша или даљинског управљача.

У складу са даљим планом рада, по завршетку сесије дужност техничког администратора и секретара је да опрему спакују и донесу у Секретаријат или да обезбједе да просторија у којој се опрема налази буде закључана до почетка припреме за наредну сесију.

До почетка припреме за наредну сесију у истој просторији, технички администратор је у потпуности одговоран за рачунарску опрему која се ту налази.

Уколико прије или током сесије дође до било каквих проблема или несугласица између секретара сесије и техничког администратора, ти проблеми се морају оставити по страни и рјешавати тек након сесије, уз евентуално посредништво предсједника Програмског или Организационог одбора. Током сесије не смије се осјетити било каква тензија.

Прије почетка сесије, секретар је дужан у секретаријату преузети потврде о ауторском учешћу на конференцији за излагаче из своје сесије, те их, на крају сесије, подијелити активним учесницима који су излагали своје радове.

УПУТСТВА ЗА АКТИВНЕ УЧЕСНИКЕ - ИЗЛАГАЧЕ РАДОВА

По доласку на конференцију, активни учесници се региструју у секретаријату и преузимају конференцијски материјал. Пожељно је да то учине у 21. 11. 2014. периоду од 8:00 до 9:00 како би могли присуствовати свим сесијама и предавањима и испунити услове за добијање увјерења о стручном усавршавању у трајању од 8 радних сати. Уколико подлијежу плаћању котизације, приликом регистрације обавезни су дати на увид/приложити потврду о уплаћеној котизацији, тако да је пожељно да је имају код себе.

Активни учесници дужни су доставити своје презентације техничком администратору у просторији у којој ће се одржавати сесија (на УСБ-стику или ЦД-у) најкасније 15 минута прије почетка сесије. Технички администратор је дужан да у присуству излагача провери да ли преснимљене верзије презентација исправно раде.

Уколико презентације садрже екстерне садржаје који захтјевају покретање још неке апликације осим Повер Поинт-а, учесници су дужни о томе обавјестити Секретаријат приликом саме регистрације, како би се благовремено могли покушати обезбједити услови за приказивање наведених садржаја. У случају да је ријеч о нестандартним програмима или додацима, учесник је дужан обезбједити техничком администратору инсталациону датотеку за програм или додатак који намјерава користити. У противном, технички администратор нема обавезу да омогући да се ти садржаји прикажу.

Након почетка сесије, накнадно достављање презентација за вријеме излагања или између излагања радова чије су презентације на вријеме достављене није допуштено. Излагање радова чије презентације нису достављене на вријеме предсједавајући сесије ће помјерити на крај сесије, послје радова чије презентације су достављене на вријеме.

Радове могу излагати само аутори или коаутори. То ни у ком случају могу чинити њихове колеге које су се затекле на лицу мјеста.

Током излагања рада, активни учесник је дужан поштовати временска ограничења, пратити сигнале времена преосталог за излагање рада које показују предсједавајући и секретар и без поговора завршити излагање када му секретар или предсједавајући укажу на то да је предвиђено вријеме истекло.

Активни учесник је обавезан водити рачуна да своје излагање и евентуалну дискусију након излагања води на академском, професионалном и пријатељском нивоу, те учинити све да тај ниво не буде нарушен или доведен у питање.

По завршетку сесије, активни учесници ће од секретара сесије добити потврду о ауторском учешћу на конференцији.

Прелажење активних учесника из једне сесије на другу, у складу са интересовањима, је допуштено, уз обавезу активног учесника да на својој сесији претходно изложи рад и учествује у дискусији која потом усlijеди.

Будући да ће се сесије одвијати по фиксној сатници, прелазак се може обавити између двије презентације.

***

Будући да Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, у сарадњи са Републичким педагошким заводом Републике Српске, по завршетку конференције свим учесницима издаје увјерење о стручном усавршавању у трајању од 16 радних сати, како би добили наведено увјерење активни учесници су обавезни да током оба дана одржавања конференције присуствују на свим пленарним предавањима и на сва три блока сесија, те се, приликом доласка на предавање/сесију, евидентирати на пункту за евиденцију испред просторије у којој ће се предавање/сесија одржавати. Они који предавањима и сесијама буду присуствовали само дјелимично добиће увјерење о стручном усавршавању у трајању од 8 радних сати, а они који не буду присуствовали никако неће добити увјерење о стручном усавршавању.

Подјела увјерења о стручном усавршавању обавиће се у секретаријату, пола сата након завршетка пријеподневних сесија, а прије затварања конференције. Активни учесници који неће бити присутни током другог дана конференције моћи ће своје увјерење о стручном усавршавању у трајању од 8 радних сати подићи у секретаријату у петак, 21. 11. 2014. након 20:00 (послије концерта).

УПУТСТВА ЗА ПАСИВНЕ УЧЕСНИКЕ

По доласку на конференцију, пасивни учесници се региструју у секретаријату и преузимају конференцијски материјал. Пожељно је да то учине у 21. 11. 2014. периоду од 8:00 до 9:00 како би могли присуствовати свим сесијама и предавањима и испунити услове за добијање увјерења о стручном усавршавању у трајању од 8 радних сати. Уколико подлијежу плаћању котизације, приликом регистрације обавезни су дати на увид/приложити потврду о уплаћеној котизацији, тако да је пожељно да је имају код себе.

***

Током излагања радова од стране активних учесника, није дозвољено прекидати излагача коментарима, добацавањима или питањима.

Сва питања која се постављају излагачима, након што изложе рад, треба конципирати јасно, прецизно и концизно, тако да непотребно не одузимају вријеме.

Ток дискусија са излагачима и другим колегама из публице мора се водити на академском, професионалном и пријатељском нивоу, те је неопходно учинити све да тај ниво не буде нарушен или доведен у питање.

Уколико је предсједавајући одлучио да се, због ограниченог времена, одређена дискусија прекине и настави послје сесије, та одлука се мора испоштовати без поговора.

Прелажење пасивних учесника из једне сесије на другу, у складу са интересовањима, је допуштено. Будући да ће се сесије одвијати по фиксној сатници, прелазак се може обавити током дискусије, између двије презентације.

***

Будући да Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву, у сарадњи са Републичким педагошким заводом Републике Српске, по завршетку конференције свим учесницима издаје увјерење о стручном усавршавању у трајању од 16 радних сати, како би добили наведено увјерење пасивни учесници су обавезни да током оба дана одржавања конференције присуствују на свим пленарним предавањима и на сва три блока сесија, те се, приликом доласка на предавање/сесију, евидентирају на пункту за евиденцију испред просторије у којој ће се предавање/сесија одржавати. Они који предавањима и сесијама буду присуствовали само дјелимично добиће увјерење о стручном усавршавању у трајању од 8 радних сати, а они који не буду присуствовали никако неће добити увјерење о стручном усавршавању.

Подјела увјерења о стручном усавршавању обавиће се у секретаријату, након завршетка пријеподневних сесија, а прије затварања конференције. Пасивни учесници који неће бити присутни током другог дана конференције моћи ће своје увјерење о стручном усавршавању у трајању од 8 радних сати подићи у секретаријату у петак, 21. 11. 2014. након 20:00 (послије концерта).

СЕКРЕТАРИЈАТ

Просторија секретаријата конференције биће учионица број 2.

Секретаријат конференције обавља сљедеће функције:

- регистрација активних и пасивних учесника;
- комплетирање и подјела конференцијског материјала учесницима;
- припрема, штампање и постављање обавјештења на огласну плочу конференције;
- припрема свих штампаних материјала које председавајући и секретари носе на сесије;
- подјела увјерења о стручним усавршавању током и по завршетку конференције;
- пружање сервисних информација учесницима конференције.

Приликом регистрације пасивних и активних учесника, процедура је сљедећа:

- питати учесника за име и презиме и пронаћи га на списку учесника;
- тражити од учесника потврду о извршеној уплати котизације;
- након добијене потврде, евидентирати уплату котизације у списку учесника;
- уручити учеснику конференцијски материјал;
- евидентирати у списку учесника да је учеснику уручен конференцијски материјал.

У случају да учесник није извршио уплату котизације прије конференције, потребно је упутити га (или одвести) до рачуноводства Академије, без прављења гужве и задржавања осталих учесника. Само учесници који су уплатили котизацију и учесници који су ослобођени плаћања котизације (што ће бити назначено у напомени поред њиховог имена на списку учесника) могу добити конференцијски материјал.

Сама регистрација обављаће се на два пункта (стола) унутар секретаријата, организована према абецеди (латиница), тако што ће се учесници чије име почиње одређеним словом регистровати на одређеном пункту (пункт 1: А, В, С, Џ, Џ, Д, Ђ, ДŽ, Е, F, G, H, I, J, K; пункт 2: L, Lj, M, N, Nj, O, P, R, S, Š, T, U, V, Z, Ž). Уколико током саме регистрације један од пунктова буде преоптерећен, а други слободан, дозвољено је преузети дио учесника са преоптерећеног пункта и обавити њихову регистрацију (све колеге задужене за регистрацију имаће исте спискове).

На крају првог и другог радног дана конференције или по завршетку појединачних сесија (у складу са могућностима и тренутним стањем), колеге задужене за регистрацију дужне су податке са својих спискова унијети у заједнички списак који ће се налазити у рачунару у секретаријату.

***

Колеге задужене за регистрацију учесника дужне су, такође, и водити евиденцију о присуству учесника на пленарним предавањима и сесијама. Пунктови за евиденцију биће постављени пред вратима просторија у којима ће се обављати предавања и сесије. Евидентирање ће се вршити обиљежавањем присуства учесника на списку. На крају оба радна дана или по завршетку појединачних сесија (у складу са могућностима и тренутним стањем), колеге задужене за евиденцију дужне су податке са својих спискова унијети у заједнички списак који ће се налазити у рачунару у секретаријату.

***

Током читавог трајања конференције, секретаријат мора радити, са бар двије особе присутне у просторији. Приликом регистрације учесника (петак, 21. 11. 2014. од 7:30 до 10:30; субота, 22. 11. 2014 од 7:30 до 9:00) обавезно је присуство свих ангажованих колега, а након тога ће радити по накнадно утврђеном распореду дежурстава.

САДРЖАЈ

ПРОГРАМСКИ ОДБОР	6
ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР	7
ПРОГРАМ КОНФЕРЕНЦИЈЕ М-ИНИСТАР 2014	8
НОВОЕ В ПОНИМАНИИ СУЩНОСТИ АРТИКУЛЯЦИИ И ШТРИХОВ В ИСКУССТВЕ ИГРЫ НА БАЯНЕ И АККОРДЕОНЕ.....	15
MOGUĆNOSTI UNAPREĐENJA NASTAVE NA PREDMETU VOKALNI KONTRAPUNKT U SREDNJOJ MUZIČKOJ ŠKOLI.....	17
ТЕНДЕНЦИИ ПРЕПОДАВАНИЯ МУЗЫКИ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ РФ	18
ПУЧИНИЈЕВЕ ХЕРОИНЕ КАО ГЛАВНО ОБЕЛЕЖЈЕ ЊЕГОВОГ СТВАРАЛАШТВА.....	20
ARIJE JULIJE IZ OPERA „KAPULETI I MONTEKI“ VINĆENCA BELINIJA I „ROMEO I JULIJA“ ŠARLA GUNOA	21
КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ О УТИЦАЈУ КЊИЖЕВНОСТИ НА ИНСТРУМЕНТАЛНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ПРОГРАМСКОГ КАРАКТЕРА У РОМАНТИЗМУ	22
АНАЛИТИЧКО САГЛЕДАВАЊЕ МУЗИЧКОГ ДЈЕЛА КРОЗ ПРИЗМУ И ИНТЕРАКЦИЈУ РАЗЛИЧИТИХ МУЗИЧКИХ ДИНАМИКА	23
TUZLANSKA РЈЕВАЃКА DRUŠTVA U PRVIM DECENIJAMA 20. I 21. VIJEKA	24
ИНТЕРАКЦИЈА ИНСТРУМЕНТАЛНЕ "ПРАТЊЕ", МЕЛОДИЈЕ И ТЕКСТА У СОЛО ПЈЕСМИ.....	25
ЗНАЧАЈ КАНОНА У НАСТАВИ СОЛФЕЂА НА ВИСОКОШКОЛСКИМ МУЗИЧКИМ УСТАНОВАМА.....	26
УСЛОВИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ	27

МЕТОДСКЕ ПОСТАВКЕ НОВИХ УЏБЕНИКА ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ У ГИМНАЗИЈАМА (СОЊА МАРИНКОВИЋ, МУЗИЧКА КУЛТУРА, БЕОГРАД, ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ, 2014).....	28
PRIMENA SRPSKE MUZIČKE I ORSKE TRADICIJE DINARSKIH SRBA U NASTAVI MUZIČKE KULTURE.....	29
NASTAVA MUZIČKE KULTURE U REPUBLICI SRPSKOJ - IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE.....	30
КАКО УЧЕНИЦИ ДОЖИВЉАВАЈУ И ВРЕДНУЈУ НАСТАВУ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ?.....	31
БИБЛИОТЕКА КАО МЈЕСТО ПОДРШКЕ И РАЗВОЈА ОБРАЗОВНО-УМЈЕТНИЧКОГ И НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА.....	32
AKUSTIKA GLAZBE.....	34
SOME ASPECTS OF MUSIC ANALYSIS TERMINOLOGY IN ENGLISH AND SERBIAN.....	35
ПРИМЈЕНА ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА И МУЛТИМЕДИЈЕ У ПРИПРЕМИ И РЕАЛИЗАЦИЈИ НАСТАВЕ МУЗИЧКИХ ОБЛИКА У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ.....	36
POVIJEST ZBORNOG PJEVANJA U ISTRI DO 1945. GODINE.....	37
ИСТРАЖИВАЊЕ МУЗИЧКО – ФОЛКЛОРНЕ ТРАДИЦИЈЕ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ПАЛЕ.....	38
УТИЦАЈ РАЗЛИЧИТИХ МУЗИЧКИХ ТРАДИЦИЈА НА ДУХОВНО СТВАРАЛАШТВО МАРКА ТАЈЧЕВИЋА.....	39
ТЕНИКЕ КОМПОНОВАЊА У ДЈЕЛИМА ДРАЖАНА КОСОРИЋА.....	40
ПРИКАЗ ХАРМОНСКОГ ЈЕЗИКА ВОЈИНА КОМАДИНЕ У СТРУКТУРИ ОПЕЛА ЈАСЕНОВАЧКОГ.....	41
ТРАНСПОЗИЦИЈА ФОЛКЛОРА У РЕФРЕНИМА ЗА КЛАВИР ВОЈИНА КОМАДИНЕ.....	42
ПРЕТВОРЕНИЕ РУССКОЙ НАРОДНОЙ ПЕСЕННОСТИ В СОВРЕМЕННОЙ МУЗЫКЕ ДЛЯ АНСАМБЛЕЙ РУССКИХ НАРОДНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ.....	43

УТИЦАЈ ТАКМИЧЕЊА НА ФОРМИРАЊЕ РЕПЕРТОАРА УЧЕНИКА И СТУДЕНАТА ХАРМОНИКЕ	44
ПРЕЛАЗАК СА КЛАВИРСКЕ НА ДУГМЕТАРСКУ ХАРМОНИКУ У ОКВИРИМА АКАДЕМСКОГ НИВОА ОБРАЗОВАЊА	45
САВРЕМЕНЕ ПОЧЕТНЕ ШКОЛЕ КЛАВИРА У МУЗИЧКО-ПЕДАГОШКОЈ ПРАКСИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ.....	46
АНАЛИЗА ФРАЗИРАЊА У ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ	47
ТЕХНОЛОГИЈА КАО СРЕДСТВО ИСПОЉАВАЊА МОДЕРНИСТИЧКИХ ИЗВОЂАЧКИХ СТРАТЕГИЈА – РАСПРАВА О ДИСКОГРАФСКОЈ ЗАОСТАВШТИНИ НЕКИХ ЗНАЧАЈНИХ ФИГУРА ПИЈАНИЗМА ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА.....	48
ВЕЕТНОВЕН – SONATA OP. 110	49
УПУТСТВА ЗА ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕ СЕСИЈА.....	53
УПУТСТВА ЗА СЕКРЕТАРЕ СЕСИЈА	54
УПУТСТВА ЗА ТЕХНИЧКЕ АДМИНИСТРАТОРЕ.....	55
УПУТСТВА ЗА АКТИВНЕ УЧЕСНИКЕ - ИЗЛАГАЧЕ РАДОВА	56
УПУТСТВА ЗА ПАСИВНЕ УЧЕСНИКЕ.....	58
СЕКРЕТАРИЈАТ	59

The background is a vibrant green color. It features several thin, white, wavy lines that flow across the page, creating a sense of movement and rhythm. These lines are set against a bokeh effect of soft, out-of-focus green circles of varying sizes, which adds depth and texture to the overall design.

www.m-inistar.org
www.muzickaakademija.net